

Üldinfo artikli kohta

Pealkiri: Building intersubjectivity at a distance during the collaborative writing of fairytales: Intersubjektiivsuse kujunemine virtuaalses kaugkeskkonnas muinasjutu ühiskirjutamisel.

Autorid: Ligorio, M. B., Talamo, A., Pontecorvo, C..

Esimene neist on Bari ülikooli psühholoogiaosakonna uurija, teised Rooma Ülikooli arengu- ja sotsiaalpsühholoogia osakonna uurijad.

Allikas: Computers & Education 45 (2005) 357-374.

Üldinfo artikli sisu kohta

Eesmärk: jälgida intersubjektiivsuse kui kontseptsiooni tekkimist ja toimimist ühiskirjutamise vältel, mis viidi läbi erinevate maade (Itaalia, Kreeka) lastegruppide vahel virtuaalses keskkonnas.

Kellele: õpetajatele, uurijatele

Valdkond: ühistöö võimalused interneti-põhises õpikeskkonnas (web-based Collaborative Learning Environments =CLE, mille käigus tekivad õppeprotsessis metakognitiivsed, psühholoogilised ja sotsiaalpsühholoogilised ilmingud

Esitlusviis ja arutelu

Uurimuse eesmärk: aru saada, kuidas luuakse intersubjektiivsus, mil viisil see areneb hoolikalt disainitud ülesannete abil asünkroonses virtuaalkeskkonnas ühiskirjutamisena erinevatest kultuuridest pärinevate õpilasrühmade vahel.

Peamised kontseptsioonid, kasutatud mõisted.

Võtmesõnad: intersubjektiivsus, arvutipõhine kommunikatsioon, ühistöö, kultuuridevahelised projektid, algõpetus, õppivad kogukonnad, ühiskirjutamine.

Teoreetiline osa esitatakse üsna põhjalikult alates selle (arvatavatest) juurtest (filosoofilised, semiootilised, lingvistilised): filosoofidest Husserlist (1931) ja Lavelle'ist alates (1957), kes väitsid, et pole võimalik maailma tunda ilma kellegi teise vaatenurgata ning individuaalsed lood on võimalikud ainult interpersonaalsete suhete kontekstis. Siia lisanduvad Bahtini intertekstuaalsus ja Lotmani semiootika.

Sotsiaalse interaktsiooni selgitamiseks alustatakse Mead'ist. Individuaalpsühholoogia on Mead'i meelest mõistetav ainult sotsiaalsete protsesside piires, seejuures on indiviidi mina ning tema eneseteadvuse areng kogemuste läbi vaieldamatult sotsiaalne. Meadi järgi ei saa meel eksisteerida väljaspool sotsiaalset kommunikatsiooniprotsessi. Sealt minnakse sujuvalt üle sotsiokultuurilise vaatanurgani (Wertch). Seda kõike haridusruumi tuua aitavad Piaget ja Vögotski (sotsiokonstruktivistlik perspektiiv). Interkultuuriline aspekt tuleb lisaks, sest uuringus on tegu kahe maa õpilastega.

Töö meetodika. Kirjeldatakse tausta, mis seisneb rahvusvahelises kooliprojektis ITCOLE (Innovative Technology for Collaborative Learning and Knowledge Building Project <http://www.euro-cscl.org/site/itcole>) Selle keskne ülesanne oli mitme maa õpilaste muinasjutu ühiskirjutamine, kusjuures antud uurimuses vaadeldakse Itaalia ja Kreeka laste ühistööd tulemit ja andmed intersubjektiivsuse tekkimise ja toimimise kohta on Itaalia koolist. Projektist osavõtjad on 5. klassi õpilased ja õppekavaliselt on mõlemad pooled huvitatud filosoofiast. Projektijuhist õpetaja lisas oma ainekavasse moraalselt dimensiooni, mis sobisid filosoofilise vaatenurgaga. Märgitakse veel, et õpilased on harjunud grupitööd tegema. Projekti viidi läbi kogu aasta (2001/2002) vältel, väikestes gruppides 2-3 t nädalas. Projekt oli struktureeritud viide faasi: 1) soojendus (valiti välja filosoofiline teema, milleks sai mitmekesisus (diversiteet), mille käigus koguti mitmesugust infot ja riputati see netti üles; 2) filosoofiale vastavate muinasjutu valimine, milleks sai „Inetu pardipoeg” kui mudel järgmisteks sammudeks ehk oma jutu kirjutamiseks; 3) muinasjutu alguse kirjutamine, mida pidi tegema inglise keeles ja siis oma partneritele lõpetamiseks saatma; 4) partneritelt saadud jutu lõpetamine; 5) diskussioonid ja lõplik variant, hinnangute andmine.

Andmete kogumine uuringu jaoks: 8 tundi videomaterjali 6 sessiooni vältel. Kõne transkribeeriti ja teostati kvalitatiivne diskursiivne analüüs. Tähelepanu fokusseeriti vastavalt uuringu eesmärgile: diskussioonile ja läbirääkimistele tähenduste üle; sellele, kuidas õpilased mõistsid, et nad teevad koostööd kaugel asuvate partneritega. Kolm erinevat uurijat analüüsisid andmeid (videoid) ja ekstraktisid kõik teemad, kus diskussiooniaineks oli partnerite representatsioon. Kõik muu materjal, mille õpilased üles riputasid, olid analüüsil lisamaterjaliks.

Tulemused ja arutelu

Intersubjektiivsuse tekkimise võimalused

Muinasjutt, mille alguse Itaalia lapsed löid, räägib pardipojast, kes on välimuselt väga kaunis, kuid sisemiselt halb ja kole, nii et keegi ei taha temaga sõbrustada. Ühel päeval kohtab ta paabulindu, kes on kaunis nii välimuselt kui sisemiselt. See karakter esitab väljakutse sisemise ja välise asümmeetria loogikale. Need kaks tegelast tõmbavad teineteist just oma erinevuste tõttu.

Itaallaste põhimure on selles, kuidas oma juttu nii kirjutada, et partnerid mõistaksid, mida nad on silmas pidanud ja millise loogikaga jutu kirjutanud – et seda saaks edasi kirjutada nii, et nende väljakäidud peamõtte välja tuleks või kaduma ei läheks. Nad ei taha avalikult välja käia oma moraalset põhi-ideed (et karakterid võivad olla erinevad, mitmekesised – mitte ühesugused). Nad tahavad oma jutu nii kirjutada, et teistel oleks mingid „konksud”, kust edasi minna, määratledes niiviisi intersubjektiivse ruumi. Omavahelises diskussioonis seavad nad end kreeklaste positsioonile, et „kuidas nemad võiksid meist aru saada”, arvestades ka läbikukkumise võimalusega. Ennustada kellegi kaugeloleva inimese metakontseptuaalset käitumist on väga keeruline ülesanne. Lapsed peavad leidma tasakaalu lubatud intersubjektiivsuse, mis jätab teistele ruumi oma panusele, ja rangelt piiritletud vaatenurkade vahel.

Partnerite muinasjutule ehitatav intersubjektiivsus

Olles oma muinasjutu alguse ära saatnud, on itaallaste järgmiseks ülesandeks lõpetada partnerite saadetud muinasjutt. Uurijaid huvitas, kas nüüd toimib nõ peegeldus, kus püütakse leida neile välja pandud vihjeid; ära arvata, mida neilt oodatakse.

Muinasjutt „Oravad päästavad metsa” algab sellega, et kaks oravat elavad metsas, mida ähvardab häving, sest see asetseb suure linna lähedal. Oravad leiavad ajamasina ja see näitab neile, milline on tulevikus nende praegune kaunis mets – hävitatud ja asendatud tsemendiga. Ainult kaks oravat kogu metsast elab selle üle. Ajamasina leidjad kirjeldavad nähtut teistele metsaelanikele.

Itaallased näevad neile selgelt antud vihjeid (et oravad peaksid metsa päästma) ja saavad aru neile jäetud ülesandest (leida tee, kuidas oravad seda teevad). St tekib intersubjektiivsus. Kuid nad ei soostu lihtsa otseteega (mingi võlujõuga), vaid leiavad siiski oma alternatiivi: nad lasevad oravatel kohtuda lastega, kes omakorda täiskasvanute poole pöörduvad. Sellise lahendusega järgisid nad neile antud „konksu” e. tegid seda, mida neilt oodati, kuid löid siiski oma loo.

Uurijad esitavad küsimuse: kas intersubjektiivsus omakorda põhjustab demokraatlike ja moraalsete väärtuste tõusu?

Vastuse sellele küsimusele leiavad nad tegevuste viimasest faasist, kus hinnatakse tulemit. Uurijad **jõuavad järeldusele**, et kollaboratiivne õppimine võimaldab ehitada intersubjektiivset ruumi, sellist, kus leiab aset dialoog.

Allikmaterjalid: 44 raamatut, 11 artiklit ajakirjadest, 2 konverentsi koguteost. Kaheksal juhul autorite endi publikatsioonid.

Hinnang. Huvitav materjal, kaetud korraliku teooriaga, elegantselt läbi viidud, huvitav lugeda.

